

942

ZARZĄDZENIE Nr 155 PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 3 lipca 1952 r.

w sprawie organizacji i funkcjonowania kontroli wewnętrznej w Ministerstwie Państwowych Gospodarstw Rolnych oraz w instytucjach i przedsiębiorstwach podległych Ministrowi Państwowych Gospodarstw Rolnych.

Na podstawie pkt 7 uchwały Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1948 r. oraz równobrzmiącej uchwały Rady Państwa z dnia 5 maja 1948 r. w sprawie organizacji i funkcjonowania kontroli wewnętrznej w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach państwowych oraz o jej współpracy z kontrolą państwową i społeczną (Monitor Polski Nr 51, poz. 292 i 293) i art. 26 ustawy z dnia 9 marca 1949 r. o kontroli państwowej (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 74) zarządza się w porozumieniu z Prezesem Najwyższej Izby Kontroli na wniosek Ministra Państwowych Gospodarstw Rolnych, co następuje:

I. Przepisy ogólne.

§ 1. Zarządzenie niniejsze ustala szczegółową organizację, zakres działania i funkcjonowania kontroli wewnętrznej w Ministerstwie Państwowych Gospodarstw Rolnych oraz zasady jej współpracy z kontrolą państwową i społeczną.

§ 2. Kontrola wewnętrzna w resorcie Ministerstwa Państwowych Gospodarstw Rolnych zwana będzie w dalszym ciągu niniejszego zarządzenia „kontrolą”, organa zaś powołane do jej wykonania — „organami kontroli”. Określenia te powinny być używane we wszystkich przepisach (zarządzeniach, instrukcjach, regulaminach itp.) Ministerstwa Państwowych Gospodarstw Rolnych w odróżnieniu od czynności inspekcji, wykonywanych przez fachowe organa nadzoru.

§ 3. Czynności inspekcji (prawo wydawania zarządzeń, odpowiedzialność za nadzorowaną jednostkę, ciągłość czuwania), stanowiące funkcję właściwych fachowych komórek organizacyjnych, zgodnie z pkt 26 powołanej uchwały Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1948 r. sprawowane są niezależnie od kontroli zorganizowanej i działającej na podstawie niniejszego zarządzenia.

II Organizacja kontroli.

§ 4. Organem kontroli Ministerstwa Państwowych Gospodarstw Rolnych jest Departament Kontroli, podległy

bezpośrednio Ministrowi Państwowych Gospodarstw Rolnych.

§ 5. Minister Państwowych Gospodarstw Rolnych po uzyskaniu opinii Prezydium Rady Ministrów oraz po uzgodnieniu z Prezesem Najwyższej Izby Kontroli i Prezesem Państwowej Komisji Etatów ustala etaty osobowe organów kontroli wewnętrznej.

§ 6. Całością kontroli w resorcie Ministerstwa Państwowych Gospodarstw Rolnych w zakresie organizacji, wyszkolenia, planowania i wykonywania kontroli oraz sprawozdawczości kieruje dyrektor Departamentu Kontroli, odpowiedzialny przed Ministrem Państwowych Gospodarstw Rolnych.

§ 7. Do szczególnych obowiązków i uprawnień dyrektora Departamentu Kontroli z tytułu kierownictwa kontroli należy:

- 1) wnioskowanie i opiniowanie w sprawach organizacji kontroli oraz w sprawach obsady personalnej na stanowiskach inspektorskich;
- 2) współpraca i bezpośrednie uzgadnianie w sprawach kontroli, a szczególnie w sprawach planu i sprawozdawczości kontroli z Najwyższą Izbą Kontroli;
- 3) wydawanie instrukcji, ustalanie szczegółowych wytycznych w sprawie wykonywania kontroli, jej metodyki, ustalanie planów kontroli (w celu uniknięcia zbieżności co do czasu i przedmiotu czynności różnych organów kontroli) oraz zasad i wzorów sprawozdawczości z kontroli;
- 4) sprawowanie fachowego nadzoru nad wykonywaniem kontroli;
- 5) programowe szkolenie inspektorów, prowadzenie odpraw, instruktażu, egzaminów.

§ 8. Departament Kontroli Ministerstwa Państwowych Gospodarstw Rolnych sporządza okresowe plany kontroli i sprawozdania z wykonania tych planów oraz prowadzi ewidencję kontroli wykonanych.

III. Zakres działania organów kontroli.

§ 9. Kontroli podlegają:

- 1) wszystkie komórki Ministerstwa oraz jednostki podległe lub nadzorowane (urzędy, instytucje i przedsiębiorstwa);
- 2) przedsiębiorstwa, zakłady i instytucje, pozostające pod nadzorem Ministerstwa Państwowych Gospodarstw Rolnych lub jego jednostek organizacyjnych, bądź prowadzone przy udziale finansowym Ministerstwa Państwowych Gospodarstw Rolnych;
- 3) wszelkie inne przedsiębiorstwa, zakłady i instytucje osób fizycznych lub prawnych bez względu na ich formę prawną i organizacyjną, wykonujące zadania na rzecz Ministerstwa Państwowych Gospodarstw Rolnych bądź na rzecz jednostek mu podległych albo przez nie nadzorowanych — w granicach tych zleceń;
- 4) urzędy, zakłady, instytucje i przedsiębiorstwa osób fizycznych lub prawnych, otrzymujące subwencje lub dotacje z budżetu Ministerstwa Państwowych Gospodarstw Rolnych — w zakresie zużycia tych subwencji lub dotacji.

§ 10. Minister Państwowych Gospodarstw Rolnych może zlecić organom kontroli wykonywanie kontroli innych zakładów, instytucji, organizacji i przedsiębiorstw nie wymienionych w § 9 z tytułu nadanych mu szczególnych uprawnień lub poruczonych mu szczególnych zadań państwowych w zakresie ustawowego działania resortu.

§ 11. Departament Kontroli jest właściwy do wykonywania kontroli wszystkich jednostek organizacyjnych Ministerstwa Państwowych Gospodarstw Rolnych (departamentów, centralnych zarządów, samodzielnych wydziałów) oraz urzędów, przedsiębiorstw i zakładów wymienionych w § 9, przy czym jednak do wszczęcia kontroli w komórkach organizacyjnych Ministerstwa wymagane jest osobne zlecenie Ministra.

§ 12. Organa kontroli są powołane do kontroli organizacji, administracji, gospodarki i funkcjonowania jednostek podległych kontroli z punktu widzenia planowości, legalności, rzetelności, gospodarności i celowości.

§ 13. Dla wykonania powyższych zadań organa kontroli przeprowadzają kontrolę:

- 1) wstępną (czynności zamierzonych);
- 2) faktyczną (czynności dokonywanych);
- 3) następną (czynności dokonanych).

§ 14. Szczegółowy zakres i sposób wykonywania kontroli wstępnej, faktycznej i następczej ustali instrukcja Ministra Państwowych Gospodarstw Rolnych, wydana zgodnie z pkt 8 powołanej na wstępie uchwały Rady Ministrów w porozumieniu z Prezesem Najwyższej Izby Kontroli, a także z Ministrem Finansów w odniesieniu do spraw finansowych. Instrukcja ta powinna być przesłana do wiadomości Prezydium Rady Ministrów.

§ 15. Organa kontroli nie mogą wydawać żadnych zarządzeń ani orzeczeń z wyjątkiem spraw nagłych, podlegających kontroli, a nie cierpiących zwłoki, jeżeli w inny sposób nie można zapobiec szkodzie Skarbu Państwa lub interesu publicznego, zawiadamiając o tym niezwłocznie władze kontrolowanej jednostki, której te zarządzenia dotyczyły. Odpisy wydanych zarządzeń powinny być przesłane do właściwych organów Najwyższej Izby Kontroli.

§ 16. Wszystkie sprawy podlegające na podstawie obowiązujących przepisów skierowaniu do władz powołanych do ścigania przestępstw organa kontroli kierują bezpośrednio do tych władz z wnioskiem o wszczęcie dochodzenia, zawiadamiając jednocześnie zwierzchnika administracyjnego kontrolowanej jednostki oraz właściwy organ Najwyższej Izby Kontroli.

§ 17. Organa kontroli i inspektorzy kontroli nie ponoszą odpowiedzialności za stan organizacji, administracji, gospodarki i funkcjonowania kontrolowanych jednostek, natomiast są odpowiedzialni za rzetelne stwierdzenie stanu faktycznego i wierne jego odtworzenie.

§ 18. Inspektorzy kontroli legitymują się niezależnie od legitymacji służbowej osobnymi delegacjami podpisanymi przez dyrektora (zastępcę) Departamentu Kontroli.

Dyrektor i wicedyrektor Departamentu Kontroli upoważnieni są do przeprowadzania kontroli w zakresie ich kompetencji bez specjalnego upoważnienia, z mocy zajmowanego stanowiska.

§ 19. Jednostki podlegające kontroli, wymienione w § 9 niniejszego zarządzenia, obowiązane są udzielać organom kontroli w zakresie ich właściwości oraz poszczególnym inspektorom kontroli w związku z ich czynnościami żądanych wyjaśnień ustnych i pisemnych, wglądu do ksiąg, akt, dokumentów itd. oraz wszelkiej pomocy i ułatwień służbowych.

Organa kontroli mają prawo wzywania świadków, biegłych i osób zainteresowanych w myśl przepisów o postępowaniu administracyjnym.

§ 20. Na żądanie organów kontroli władze i organa w resorcie Ministerstwa Państwowych Gospodarstw Rolnych są obowiązane delegować swych pracowników, po-

siadających specjalne wykształcenie lub wiadomości, do pomocy w czynnościach kontrolnych lub w charakterze rzeczoznawców.

§ 21. Wszystkie komórki organizacyjne Ministerstwa Państwowych Gospodarstw Rolnych oraz kierownicy jednostek podległych obowiązani są dostarczyć Departamentowi Kontroli Ministerstwa Państwowych Gospodarstw Rolnych w ustalonej przezeń liczbie egzemplarzy odpisy zarządzeń, instrukcji, okólników itp., dotyczących organizacji, administracji, gospodarki i funkcjonowania Ministerstwa i jednostek podległych, oraz udzielać informacji w zakresie przewidzianym uprawnieniami kontroli, a w szczególności podać mu do wiadomości ważniejsze spostrzeżenia z przeprowadzonych w trybie nadzoru fachowego lustracji i inspekcji oraz wydane w związku z tym zarządzenia.

IV. Planowanie kontroli.

§ 22. Kontrola wykonywana jest planowo na podstawie okresowych (rocznych i kwartalnych) planów kontroli.

§ 23. Minister Państwowych Gospodarstw Rolnych zatwierdza, po uzgodnieniu z Najwyższą Izbą Kontroli, ogólne założenia do okresowego planowania kontroli opracowane przez Departament Kontroli na podstawie założeń programowych Rządu, oceny stanu administracji i gospodarki resortu oraz zgłoszonych wniosków.

Kierownicy komórek organizacyjnych Ministerstwa Państwowych Gospodarstw Rolnych oraz jednostek podległych zgłaszają dyrektorowi Departamentu Kontroli swe wnioski i uwagi do okresowych planów kontroli.

§ 24. Niezależnie od kontroli planowanych mogą być w uzasadnionych przypadkach przeprowadzane kontrole dorywcze, a to z inicjatywy kierownika jednostki organizacyjnej, podlegającej kontroli, bądź z własnej inicjatywy Departamentu Kontroli.

V. Dokumentacja, sprawozdawczość i postępowanie pokontrolne.

§ 25. Z wyniku swych czynności inspektorzy kontroli sporządzają protokoły z kontroli i sprawozdania pokontrolne. Jeden egzemplarz protokołu powinien być pozostawiony w jednostce kontrolowanej. Protokoły z kontroli, dwustronnie podpisane, stanowią stwierdzenie faktów ujawnionych w toku kontroli. Do protokołu kierownik jednostki kontrolowanej ma prawo wpisać swe zastrzeżenia. W razie braku zastrzeżeń powinna być o tym uczyniona wzmianka w protokole.

§ 26. Sprawozdania pokontrolne zawierają analizę i ocenę stwierdzonego protokołem stanu faktycznego, ustalenie odpowiedzialności i omówienie okoliczności, mających wpływ na stan organizacji, administracji, gospodarki i funkcjonowania jednostek kontrolowanych, jak również wnioski co do poprawy stwierdzonego stanu faktycznego oraz co do sposobu odzyskania strat i ukarania winnych.

§ 27. Organa kontroli kierują wnioski do władzy przełożonej jednostki kontrolowanej bądź do kierownika jednostki kontrolowanej, a na podstawie tych wniosków władze przełożone lub kierownik wydają zarządzenia, za które ponoszą pełną odpowiedzialność. Organa kontroli mają prawo domagać się terminowego powiadomienia o wydanych zarządzeniach i o ich wykonaniu, co nie dotyczy wniosków kierowanych do Ministra.

§ 28. Na podstawie wyników kontroli dyrektor Departamentu Kontroli przedstawia Ministrowi Państwowych Gospodarstw Rolnych kwartalne i roczne sprawozdania z działalności i wyników kontroli w całokształcie administracji resortu.

VI. Współpraca kontroli wewnętrznej z innymi jednostkami organizacyjnymi.

§ 29. Między Departamentem Kontroli a innymi jednostkami organizacyjnymi Ministerstwa Państwowych Gospodarstw Rolnych powinien istnieć stały wzajemny kontakt oparty na ścisłym współdziałaniu oraz systematycznej wymianie informacji, wniosków, osiągnięć i zamierzeń.

§ 30. Organa kontroli biorą udział w ważniejszych naradach, konferencjach, odprawach i zjazdach kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych Ministerstwa i jednostek podległych.

§ 31. W miarę potrzeby przedstawiciele wymienionych jednostek organizacyjnych biorą udział w naradach i konferencjach organizowanych przez Departament Kontroli. Zadaniem tych konferencji powinno być:

- 1) koordynowanie działalności organów kontroli z działalnością innych jednostek organizacyjnych;
- 2) ustalenie wniosków i wytycznych dla zarządzeń, potrzebnych dla usunięcia braków i niedociągnięć w poszczególnych jednostkach organizacyjnych;
- 3) omówienie wykonania planów kontroli i inspekcji za okres ubiegły.

VII. Współpraca z kontrolą państwową, finansową i bankową oraz władzami powołanymi do ścigania przestępstw.

§ 32. Najwyższa Izba Kontroli koordynuje działalność organów kontroli wewnętrznej z działalnością własną i działalnością kontroli społecznej rad narodowych.

Z tego tytułu Najwyższa Izba Kontroli jest uprawniona do udzielania kontroli wewnętrznej wiążących wytycznych co do opracowywania okresowych planów kontroli, wprowadzania do ustalonych już planów poprawek i uzupełnień, zlecania kontroli dorywczych, nie przewidzianych w planie kontroli wewnętrznej, a ponadto do sumowania i oceny wyników kontroli przeprowadzonych przez organa kontroli wewnętrznej. Organa kontroli Ministerstwa Państwowych Gospodarstw Rolnych współpracują z Najwyższą Izbą Kontroli przez:

- 1) nadsyłanie do właściwych organów Najwyższej Izby Kontroli okresowych planów pracy, okresowych sprawozdań z czynności oraz sprawozdań z kontroli w sprawach o szczególnym znaczeniu dla interesów Państwa, a także na żądanie Najwyższej Izby Kontroli i jej delegatur — wszelkich materiałów z dokonanych czynności kontrolnych. Formy i terminy składania planów kontroli i okresowych sprawozdań z działalności organów kontroli oraz tryb zlecania przez Najwyższą Izbę Kontroli przeprowadzania kontroli dorywczych, nie przewidzianych w okresowych planach kontroli, ustala instrukcja Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, wydana w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów;
- 2) powiadamianie delegatur Najwyższej Izby Kontroli o rozpoczęciu kontroli w terminie;
- 3) udział we wspólnych kontrolach:
 - a) inicjowanych przez Najwyższą Izbę Kontroli i przeprowadzanych pod kierownictwem przed-

stawicieli Najwyższej Izby Kontroli w zespołach złożonych z przedstawicieli Najwyższej Izby Kontroli i kontroli wewnętrznej lub Najwyższej Izby Kontroli, kontroli wewnętrznej i kontroli społecznej rad narodowych,

b) inicjowanych przez Najwyższą Izbę Kontroli i przeprowadzanych w zespołach złożonych z przedstawicieli kontroli wewnętrznej i kontroli społecznej rad narodowych lub kontroli wewnętrznej różnych resortów bądź kontroli wewnętrznej i kontroli finansowej banków państwowych;

4) zawiadamianie organów Najwyższej Izby Kontroli o naradach, konferencjach i odprawach organizowanych przez organa kontroli Ministerstwa Państwowych Gospodarstw Rolnych oraz nadsyłanie odpisów protokołów obrad;

5) udział we wspólnych naradach i konferencjach organów kontroli wewnętrznej, finansowej (banków) i społecznej (rad narodowych) pod kierownictwem Najwyższej Izby Kontroli.

§ 33. Departament Kontroli Ministerstwa Państwowych Gospodarstw Rolnych porozumiewa się z Ministerstwem Finansów oraz właściwymi bankami państwowymi w celu koordynacji kontroli i wykorzystuje materiał uzyskany przez te instytucje w związku z przeprowadzoną przez nie kontrolą finansową przedsiębiorstw.

Wyniki kontroli, związane z wykonaniem budżetu, Departament Kontroli przesyła do wiadomości Ministerstwa Finansów.

§ 34. Departament Kontroli obowiązany jest na żądanie Najwyższej Izby Kontroli i właściwych terenowo delegatur Najwyższej Izby Kontroli dostarczyć im wszelkich posiadanych materiałów z dokonywanych czynności kontrolnych.

Departament Kontroli obowiązany jest na żądanie władz powołanych do ścigania przestępstw dostarczyć im wszelkich posiadanych materiałów, dotyczących przestępstw wykrytych w związku z dokonywanymi kontrolami.

VIII. Współpraca z kontrolą społeczną.

§ 35. Kontrola wewnętrzna współpracuje z radami narodowymi przez udział przedstawicieli rad narodowych w kontroli, przeprowadzanej na jej wniosek, a także w kontroli przeprowadzanej z inicjatywy organu kontroli wewnętrznej, jeżeli rada narodowa uzna swój udział w tej kontroli za potrzebny.

Dla umożliwienia radzie narodowej powzięcia decyzji co do udziału w komisyjnej kontroli inspektorzy kontroli wewnętrznej obowiązani są zawiadamiać właściwą

radę narodową o rozpoczęciu kontroli. Nie dotyczy to kontroli doraźnych dla zbadania określonych spraw przeprowadzanych z inicjatywy organów kontroli.

Organa kontroli doręczają radzie narodowej odpisy protokołów z kontroli, przeprowadzanych z udziałem przedstawicieli rady narodowej. Poza tym organa kontroli powiadamiają prezydium rad narodowych o usunięciu uchybień, stwierdzonych w wyniku kontroli przeprowadzanej z udziałem przedstawicieli rady narodowej.

IX. Powoływanie, odwoływanie i przenoszenie pracowników organów kontroli.

§ 36. Dyrektora Departamentu Kontroli i jego zastępcę (wicedyrektora) powołuje i odwołuje Minister Państwowych Gospodarstw Rolnych. Naczelników wydziałów Departamentu Kontroli, inspektorów kontroli i im równorzędnych powołuje, odwołuje i przenosi Minister na wniosek dyrektora Departamentu Kontroli uzgodniony z dyrektorem Departamentu Kadr.

§ 37. O zaliczeniu wymienionych pracowników do kategorii kierowników organów kontroli lub inspektorów kontroli decyduje Komisja Kwalifikacyjna przy Radzie Państwa na wniosek Ministra Państwowych Gospodarstw Rolnych (pkt 24 uchwały Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1948 r.).

§ 38. Inspektorzy kontroli, niezależnie od funkcji, jakie sprawują, nie mogą w ciągu 2 lat po ustaniu stosunku służbowego z organem kontroli zajmować jakiegokolwiek stanowiska administracyjnego w jednostkach, które podlegały ich kontroli.

Inspektorom kontroli nie można również powierzać żadnych funkcji administracyjnych w jednostkach, w skład których wchodzi.

O odchyleniach od powyższych zasad decyduje Komisja Kwalifikacyjna przy Radzie Państwa na odpowiednio uzasadniony wniosek Departamentu Kontroli Ministerstwa Państwowych Gospodarstw Rolnych.

§ 39. Decyzje Komisji Kwalifikacyjnej, o których mowa w niniejszym rozdziale, nie naruszają ustawowych kompetencji Prezesa Rady Ministrów co do wyrażania zgody na mianowanie i awansowanie pracowników państwowych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. z 1949 r. Nr 11, poz. 72).

X. Przepis końcowy.

§ 40. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz